

MAZAĆ SIĘ (35) *vb impf*

się (20), sie (15).

W inf oba a jasne, w imp a pochylone. ◊ *W pozostałych formach* ma- (25), mǎ- (1); ma- : mǎ-
BudBib (2:1).

inf mazać się (7). ◊ *praes 3 sg* maże się (10). ◊ *3 pl* mażą się (2). ◊ *praet 3 sg m* mazał się (3). *f*
mazała się (1). ◊ *3 pl m pers* mazali się (3). ◊ *imp 2 pl* mǎźcie się (1). ◊ *con 1 sg f* bych się mazała
(1). ◊ *3 sg m* by się mazał (4). ◊ *3 pl m pers* by się mazali (1). ◊ *part praes act* mazać się (2).

Sł stp s.v. mazać, Cn brak, Linde XVI – XVIII w. s.v. mazać.

1. Pokrywać swe ciało płynną, lepłą substancją (13) :

a. W celach leczniczych lub higieniczno-kosmetycznych: smarować się, nacierać się (12) :

mazać się czym (11): *FalZioł* I 142c, V [2]a; bo sześc kxiężycow mǎzáli sie oleykiem Mirthowym/
á drugǎ sześc inych oleykow y zioł wonnych pożywǎli. *Leop Esth* 2/12, 4. *Reg* 4/2; nábrawfzy śnieci
ieczmienney/ zbiję iǎ z żołąciǎ wołowǎ przyczyniwfzy trochę oliwy/ á thym sie mǎżǎ [Cyganie] ná
kǎżdy miesiąc/ á tymże gryżenia od wfzy y plech vchodzi *BielKron* 262, 145; *SienLek* 62v, 92;
GórnDworz C6 [2 r.]; *RejZwierc* 235.

Szereg: »mazać się i trzeć« (1): z nienagłǎ karmie podǎwǎć po trofze/ między tymi nieco prácuiǎć/
mǎzǎćfye y trzeć *SienLek* 92v.

b. W celach rytualnych: być namaszczanym (1) : I rofkazał/ aby sie wfzelki tżłowiek krtzǎc y
vmierǎiǎć/ mǎzał/ y wniew [świǎtości namaszczeniǎ] nádzieię zbǎwienia fwego pokłǎdał. *KrowObr* 86.

**2. Kalać się, hańbić się [przy podmiocie osobowym odcień zwrotno-rezultatywny (skutek
własnego działania), przy podmiocie nieżywotnym zwykle odcień bierno-rezultatywny (skutek działania
zewnętrznego)] (22) :** Izráelǎ nápominǎiǎ w wezwǎniu iego/ áby sie nie mǎzał łączǎc sie z pogǎny.
BibRadz Is 41 arg; *BudBib Ez* 22/3; Piyćieź tedy á vpijǎyćie sie/ á iuz sie tǎk mǎżćie á nie powfłtǎyćie/
ábyćie vśc mogli przed mieczem *WerGośc* 236.

mazać się kim, czym (18): *GliczKsiǎż* B7v; A ieřliby Mǎż wolny z cudzǎ Zonǎ řprǎwę miał/ tedy
cudze łoże plugǎwością cudzołożnǎ sie mǎże. *KuczKat* 320; *BudBib Dan* 1/8, *Ez* 14/11; Bo łkoro po
Konřtǎntynowey śmierci/ řprořnych wiele á wfzetecznych Heretykow/ ná niew [stolicy carogrodzkiej]
fiedziǎło: ktoremi sie onǎ bǎrzo częłto mǎzǎłǎ/ y znimi duchownie cudzołożyłǎ. *SkarJedn* 390; Nie
day te⁸⁰ Pǎnie Iezu Chryřte/ áby sie vřtǎ moię/ bluznieniem imienia twego mǎzǎć miǎły. *SkarŻyw*
75, 59, [282], 392, 479, 559, 569, 582; *SkarKaz* 121b, 315a; *SkarKazSej* 702a, 703a, 704a.

W przeciwstawieniu: »oczysći(a)ć się ... mazać się« (2): *GliczKsiǎż* B7v; Zǎklęta tǎka ziemiǎ/ nie
oczysćia sie/ ále co dzień więcey mǎże. *SkarKaz* 315b.

Szereg: »szpacić się i mazać« (1): Abowim on fye iuz ras oczysćił y omył s plugǎwosci
przirodzoney/ tǎk iźby wyęcey nyemyǎł fye yǎ řzpǎćić y mǎzǎć. *GliczKsiǎż* B7v.

Formacje współrdzenne cf MAZAĆ.